

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Pozsony

Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Mindha az
Orv. Hadigondozó Hivatal
Pozsonyi Intézete

Megjelenik havonta kétszer.

Egyes szám ára 24 fillér.

Előfizetési ár: évenként 6 korona.

Rokkantak ingyen kapják.

III. évfolyam

POZSONY, 1918. OKTÓBER 1.

19. szám.

Hogyan bánjunk a rokkantakkal?

Irta N. J. K.

A problémát nagy általánosságban lehet csak megoldani. A kérdés oly komplexumot ölel fel, amely természeténél fogva nagyon szerte ágazó és az egyének és egyes esetek szerint egész más megoldást ad. Szükséges azonban ehhez a kérdéshez hozzá nyulni, mert kényszerít rá az idő és a rokkantoknak mindig szaparedő tömege. Az a körülmény, hogy nálunk a rokkantak mindaddig, amíg a Hadigondozó Hivatal Intézetein keresztül nem mentek, a katonai kötelességek el nem bocsáthatók, egész különös viszonyok közé helyezte őket. Ők, mint katonák, egy civil intézetben élnek. Felesleges talán megjegyezni, hogy mi a különbség a katonai és a civil bánásmód között. A Hadigondozó Hivatal Intézeteiben mindenütt különféleképpen alakult ki a helyzet a katonaság és a polgári igazgatás között, legtöbb helyen sajnos nem a rokkant és a hadigondozás javára.

A rokkantakkal való bánásmód első principiuma: a megértés. Aki nem tudja, vagy nem akarja megérteni őket, az ne is foglalkozzék velük, mert minden gondosság és fáradság céltalan lesz.

A rokkant sérülése folytán egész külön világba került, amelynek megfelelően alakul ki lelki világa. Azt mindegyik érzi, hogy az ő nyomorúsága nem a saját hibájából ered, nem is véletlen szerencsétlenség műve, hanem a többiek, főleg az itthon élő egészségesekért való feláldozásból keletkezett. Ez az érzés ott él a legtöbbjének az arcán. Ezt az érzést feltétlenül acceptálni is kell nála. Meg kell érteni, hogy mit jelent az neki, amputálva lenni! Elveszteni azt a végtagját, amire minden pillanatban szüksége van! Ami miatt nem tud állni, vagy nem tud fogni! Csonkítottóságára vagy bénultságára nem büszke már a mai rokkant, mert minden pillanatban érzi annak hátrányát, hanem annál érzékenyebb. Megköveteli, hogy bajára figyelemmel legyenek.

Ha a megértés a rokkant irányában meg van a sorsának intézőiben akkor sok keserűségtől lehet a rok-

kantát megkímélni. Ez a megértés az alapja annak a szeretetnek, amivel a rokkantat kezelni kell. A katonai nyers tónus fáj a rokkantnak. Nemesak fáj, hanem sérti és elkedvetleníti.

A Hadigondozó Hivatal pedig nagyon kell óvakodnia attól, hogy elkedvetlenítse embereit, hiszen első és legfontosabb, hogy munkakedvet adjon nekik. A rokkantat sok olyan dolog bántja és sérti, ami másnak esetleg fel sem tűnik. Azért szeretettel kell őket kezelni, meg kell hallgatni mindegyiknek a panaszát, külön-külön meg kell velük beszélni, hogy mit lehetne érdekében tenni? Miért bántja őt főleg az a dolog, amiért panaszokodnak, mert sokszor a panasz tényleges indító okát nem mondják el, szégyellik. Ha az ember beszél velük és sikerül bennük felkelteni a bizalmat, akkor elmondják panaszukat és ezeknek a panaszoknak bizony nagyon sokszor komoly alapjuk van.

Nem szabad panaszukkal őket elutasítani, meg kell velük a dolgot beszélni és ha csak némi remény is van az orvoslására, rögtön cselekedni is kell érdekében.

A családjuk ügyei, a hadisegély, a katonai nyugdíj az, ami leginkább ad alkalmat panaszra. Otthon az asszony nem úgy gazdálkodik, ahogy kellene. A gyermekek betegek. A jegyző elvonta a segélyt stb. stb., ez mindennap felhangzik.

Azokban az intézetekben, ahol egészen polgári az ügyvitel, ott a szeretet rendesen meg van, de egész helytelen irányban neveli a rokkantakat. Nincs meg az igazságosság. Pedig az igazságosság, az egyforma elbánás, a protekció nélkül való dolgozás szintén egy sarkalatos tétele a Hadigondozásnak. A rokkant túlérzékeny természete nagyon észre veszi a mellőzést. Ropantul tud fájni neki, ha az egyik csak egy kaptafával is többet kap, mint ő. Ha egyik vagy a másik egy nappal több szabadságot kap. Az igazságosságot főleg a katonaság rendtartással érjük el. Össze kell ölelkezni a katonai és polgári ügyvitelnek, itt kell a teljes

összeegyeztetés a katonai és a szeretetteljes polgári kezelés között. Ha nincs valahol katonaság rend, gyorsaság, igazságosság, ott a szeretet eltévesztette célját. Ahol mindenki a saját felfogása szerint tehet: ha akar, hazamegy, ha akar, visszajön, ha akar tanul, ha nem, úgy egész nap hever: ott a szeretet elhibázott dolog. Itt többet ártunk vele az embereknek, mint használunk.

Az emberekkel való bánásmód katonaság legyen. Igazságos, gyors, rendszertől és ezeket a formákat töltse ki a szeretet, a megértés. Kezeljük szeretettel a rokkantat, de ne neveljük nagyra igényeit, szoktassuk rá az önuralomra, a fegyelmezettségre, nehogy el hagyja ragadtatni magát. Fejlesszük benne a tisztesség érzetét azzal, hogy a becsületeseket mintaképpül állítjuk oda, míg a helytelen úton járókat megfenyítjük. A büntetés nem kell, hogy rögtön elzárás legyen. Ehhez csak a legvégső esetben szabad folyamodni. Inkább állandó felügyelet alatt kell tartani őket, hogy megszokják a tisztességes, becsületes utakat. Ha észrevesszük, hogy ingadoznak, gyorsan fel kell világosítani őket arról, hogy ez által elvesztik igényüket további jóindulatunkra és támogatásunkra. Éreztetni kell velük mindenesetben, hogy csak a tisztességes úton járókat segítjük, a csalókat és szélhámosokat nem.

Az első ízben tévelygőket szeliden kell megróni. A büntetést hagyjuk későbbre. Azokat pedig, akik ismételt érdemtelenségnek mutatkoznak a jóindulatra, hagyjuk egy időre saját sorsukra. Irányítsák maguk életüket és akkor befogják látni, hogy hol hibáztak? A megtért embereket vissza kell fogadni, mert azok rendesen nagyon jól viselik már magukat.

Tolvaj, duhaj, kötekedő, durva, iszákos rokkantakkal szemben nem lehet minden fenntartás nélkül ezeket az elveket érvényesíteni. Mert a polgári életben is érdemtelenség voltak ezek már a megbecsülésre. Azt tapasztaltuk, hogy egy időre megváltoznak az ilyen hajlamaik, de aztán fokozott mértékben kitörnek rajtuk régi hajlamaik.

Volt rá esetünk, hogy egy rokkant hónapokig tisztességesen viselte magát, azután egymás után követte el a be-

törésses lopásokat, amputált lába dacára bőrfőnön, mindenem keresztül fúrta magát és vagy négy ízben megszökött a fogdából.

Ezeknél az embereknél nem használ már a jó szó.

Leghelyesebb, ha a rokkantakat megértéssel és szeretettel, igazságos bánásmóddal a rendre, tisztességre ráneveljük, ha nem szününk meg sohasem szemmel tartani őket és az igaz utat, mint példaképet eléjük állítani. Az el-el tévelyedőket megkülömböztetésül a tisztességes emberektől megbüntetjük, de örömmel megbocsátunk, ha komolyan szándékukban van a helyes útra való megtérés.

A pozsonyi rokkantak oktatásáról

Irta **Suján Pál** tanár, százados.

25. Építőipari tanfolyam.

(Folytatás.)

Az eddig beiktaltak száma összesen 73. A jelenlegi tanfolyamot 19-en látogatják. A kőművesmesteri vizsgát letette 25, az ácsmesteri vizsgát letette 5; a vizsgálatokon a bizottság 3-6 hónapra visszavetett 5-öt. A tanfolyamról elmaradt 20 és meghalt 1. (Bálint József 1916-ban.)

A kőművesmesteri vizsgát a mai napig letették:

Barabás József, Beneze Zoltán, Kemény Vince, Leszt Jenő, Markos Lajos, Posztós Lajos, Takács Ferenc, Zolzer József, Boezor István, Kanariás József, Pach János, Tóth Ferenc, Zambó István, Csutora István, Kalmár József, Kindler János, Kokovian János, Schrammel János, Varga Rudolf, Vörös Károly, Oreján Arpad, Letenyei Sándor, Silhavik Sándor, Strobl Frigyes és Mayer József.

Az ácsmesteri vizsgát letették: Berszán György, Hoffmann Mátyás, Slahor István, Bebják József és Ihász Imre.

Tudomásunk szerint a feisorolt mesterek legtöbbje szülőhelyén telepedett le és önállóan éli szépen jövedelmező mesterségét. Kettő

közülök, u. m. Takács Ferenc és Zambó István építésvezetők lettek két neves építőcégnél, ahol még a mai háborús viszonyok között is kielégítőnek mondható javadalmazást élveznek.

Sajnos, néhányan a végzetek közül megfélemedtek a tanfolyam vezetőjének, Jösch főmérnöknek tett abbéli ígéretükről, hogy soruk felől néha napján értesítik őt. Talán, ha e sorokat olvassák, visszagondolnak azokra, akiknek olyan sokat köszönhetnek... Egy másik, szinte érthetetlen jelenségre is rá kell mutatnunk. A képesítő vizsgálatokon ugyanis, mint már fentebb említettük, a bizottság ötöt, akik kielégítő feleletet adni nem tudtak, 3-6 hónapra visszavetett. Közülök a mai napig csupán egyetlen egy jelentkezőt pótvizsgára, a többi négy jöllehet, visszautasításuk határideje rég lejárt, mindezt nem adott magáról életjelt. Igazán nem értjük, mi lehet ennek az oka, mert az illetők mindenképpen a saját érdekük ellen eszelecszenek, ha a vizsgálat letételét húzzák, halasztják. No de talán ezek az elkeseredett magyarok is élveznek a jobbik eszközt egyszerű!

Az egyes tanfolyamokra beiktalt nevei a következők:

I. Tanfolyam 1916. márc.—szept.-ig: Elvégezték: Barabás J., Beneze Z., Kemény V., Lest J., Markos L., Posztós L., Takács F., Zolzer J., Berzsán Gy.

Tanfolyam közben tanulás alól felmentést nyertek: Müller Károly, Mank K. — Tanfolyam közben kimaradtak: Strizl A., Györi J., Hegyelka J., Neuzl Gy., Jerig J.

II. Tanfolyam: 1916. októbertől 1917. májusig:

Elvégezték: Boezor S., Hoffmann M., Kanariás J., Pach J., Tóth F., Zambó J., Slahor J.

Tanulás alól felmentetett: Hetzel János, Csics J., Irnes J., meghalt: Bálint J. — Egyéb okból kimaradtak a tanfolyam alatt: Ilavaty J., Janosovics F., Meyer J., Wegschneider J., Gregos J.

III. Tanfolyam: 1917. júniustól 1918. februárig:

Elvégezték: Bebják J., Csutora J., Ihász J., Kalmár J., Kindler J., Kokovian J., Schrammel J., Varga R., Vörös K., Cogan A., Letenyei S., Silhavik S.

Tanfolyam közben kimaradtak: Stricker J., Németh F., Rasch R., Fallinger J., Geber L., Schrod M., Paesetz M., Kovacsik J., Turány J.

meg Svédország? Ahol minden ember tud írni meg olvasni? Csak azokról az országokról beszéltek, amelyekben jártam. Ha az ember az itthon való állapotokat összehasonlítja azokkal a külföldi országokkal, elszomorodik és majdnem eleséggel. Természetesen nem a háborús állapotról beszéltek, mert most amott sem lehet valami fényes a helyzet. De a háború előtt Amerikában vagy Angliában járni nagytesti és lelki gyönyörűség és tanulság volt — és nagy szomorúság is egyben, mert az ember lépten-nyomon arra gondolt: istenem, ha mindez otthon is hasonlóképpen volna, a mi gyönyörű, pazar természettel megajándékozott Magyarországonkban! Be jó is volna lát, ha kevesebbet vefekednénk, kártyáznánk és zülleneink és többet dolgoznánk az urak, ha több volna a kisbirtokos paraszt és kevesebb a földetlen ember és ha okosabb volna a földművelés. Te Uristen, be szépen lehetne itt élni, ha tisztességes ipari és kereskedelmi viszonyok volnának nálunk, ha több volna az iskola, kórház, meg üdülő hely és kevesebb a kávéház — milyen pompásan virulhatna a magyar, ha nem látatná annyira a fejét és inkább szívósan és állhatatosan fogná a munkát, ha felhagyna a nemtörődomséggel és kevesebbet húzatna a fülébe — és ha meg egy sorog egyéb nyavalyája nem bántaná meg az akaratát, kitarását és életét.

Higgyék el emberek, nem is jó nekem most ezeken a dolgokon nagyon elgondolkodni, mert el is szomorodtam, meg a nőreg is eszi a kedvemet, már pedig most nyugodtan mesélni kell, nem pedig dühösködni. Azert ne

IV. Tanfolyam: 1918. márcustól jelenleg is tart: Hallgatói: Rigó P., Hoffmann M., Pasztor P., Szikszay M., Lay A., Seidl H., Grées A., Ondszik J., Lenese S., Andrusz K., Kovacsik J., Grunstedl K., Huszár Gy., Kaufmann P., Lukácsi P., Strobl F., Mayer J.

A tanfolyam hallgatóira nevezetesen különösen kívánatosnak tartom közelni vezetőjük rövid életrajzi adatait, úgyszintén Szinger tanárét is:

Jösch János kir. főmérnök, az építő ipari tanfolyam vezetője, tulajdonképpen a földművelésügyi minisztérium vizügyi műszaki tisztviselője, jelenleg mint építésvezető a Morvaszabályozási m. kir. kirendeltséghez beosztva. Ebben a minőségben a katonai szolgálat alól fel van mentve, a rendelkezésére álló kevés üres idejében munkarejét önzetlen módon és önként állította a hadigondozás szolgálatába, midőn a tanfolyam vezetésének nehéz feladatára vállalkozott. Bár hivatása a vizsábályozási munkálatok körébe utalta, mindenkor nagy elszáratással viseltetett az építőművészet iránt, amellyel, a mikor csak szerét ejthette, gyakorlatilag is igen behatóan foglalkozott. Ennek a kedvtelésének számos maradandó alkotás lett az eredménye. Somogyegyházban, ahol ezelőtt lakott, többször nyílt alkalma építőművészeti tehetségét érvényesíteni. Így a esurgói kath. temetőben levő Hochreiter-féle családi sírkápolna (egy görög stílusú prosztalos), továbbá Zákányban a Melitskó-féle nyaraló, a gyékényesi kath. templom kibővítése és restaurálása az ő tervei alapján és az ő közvetlen felügyelete alatt készültek. Nemrég pedig Pozsonyban, a mérnökegyesület egyik népszerű estéjén nagy sikerű előadást tartott az építőművészet köréből. De az elvállalt nehéz feladatra való rátermettségét legjobban igazolják a rokkantak építő ipari tanfolyamán eddig elért eredményei. Tanítványainak felhívást keltő munkái és rajzai megjárták már a kölni, berlini, pozsonyi és konstantinápolyi rokkantügyi kiállításokat és mindenütt osztatlan elismerésben részesültek.

Szinger Jozsef tanár a hontnyugyi Egyszülővel középiskolát Selmecbányán Esztergomban és Budapesten, a főiskolát Selmecbányán végezte 1886-ban. A m. kir. kincstár tisztviselői és zölgyombrezói vagyáraiban töltötte fiatal mérnökövét, majd 1889-től Frigyes főherceg ő fenségére tescheni uradalmában működött mint vasgyári mérnök, 1900-tól pedig

gondolja ám senki, hogy nem szeretem a hazámat meg a fajtámat. Ellenkezően: mennél többet jártam idegenben és mennél világosabban láttam az angol, német és amerikai fejlődéssel szemben a magunk szegénységét és kicésiségét, annál erősebben kapaszkodtam abba, ami a miénk. Mert az, ami ott olyan szép volt, az egyszermind egészen idegen formában mutatkozott is. Valahogyan éreztem, hogy azt a sok gazdagságot, rendet úgy, ahogy ott van, nem lehetne nálunk is megcsinálni. Anyira csak is némettől, angoltól és amerikaitól származott és abban az idegen formában annyira csak a maga fajtájának, országának való, hogy bennünket, magyarokat megfojtana, ha egyszerűen, szolgáló módon vennék át. Nem lehet a fát akármilyen földre átültetni, kívánt, ha már teljesen megnőtt és kifejlődött igaz, rengeteg tennivaló akad nálunk, rengeteg példát vehetünk a külföldtől, de vigyázzunk arra, hogy ne nyomorítsunk meg azt, ami bennünk igazán magyar, igazán eredeti és értékes tulajdonság. Az idegen példát, rendet, haladást hozzá kell alkalmazni a magunk és az országunk természetéhez. És mentől jobban érzem idegenben ezt a mi természetünket, mentől jobban láttam, milyen áthidalhatatlan szakadék van magyar meg német, magyar magyar meg angol és amerikai között, annál inkább feltettem azt, ami csak a magyar föld és a magyar lélek sajátossága és senki másnál, sehol másutt nincs meg, csak nálunk. Ha szegény és kiesi családból való is az ember, azért ne rúgja el magától a származását, ha mindjárt kiválóbb és gazdagabb famíliát lát is valahol.

TÁRCA.

M e s e.

Irta . . . (Folytatás.)

Hol is hagytam el? — Igen: hát elindult velem a gyorsvonat. Bevallom: nagyon büszke voltam arra, hogy olyan messze utazom és szörnyen lenéztem az útitársaimat, akik velem egy fülkében voltak és alig utaztak tovább az ország határánál. Pedig kár volt olyan nagyon büszkének lenni. Elvégre ma már jóformán minden tót megjárta egyszer Amerikát és valószínűleg sokkal kevesebb parádézással, mint én. Hiszen az utazás békében olyan egyszerű volt: az ember akár a birka, mintha csak úsztatóba került volna és úszott, ment előre, berakták a vonatba, átrakták a hajóra és észre sem vette, már partra is tettek Amerikában. Mindenben a kezére jártak és ha csak nem szándékosan, hát jóformán lehetetlen volt hamis vonatra szállni, eltévedni.

De én mégis nagyra voltam az utazásommal és pedig főleg azért, mert nyugat felé tartott.

Nyugat. Bizony, mondjuk meg őszintén, messze vagyunk mi még szegény magyarok a gazdálkodásnak, iparizésnek, kereskedelemnek és közlekedésnek, művészetnek, lakásnak, fürdésnek és minden testi és lelki jónak és rendnek attól a fejlettségétől, amely a nyugati országok, Anglia, Németország és Amerika már eljutottak. És az északi Dánia,

mint főmérnök. Majd igazgatója lett a trzniebrri, karlsruhitei és végül a friedrichshüttei főhercegi vasgyáraknak. 1911 óta nyugalmába vonulván, a pozsonyi felső kereskedelmi iskolán és nálunk a hadigondozó intézet pallér tanfolyamán pedig 1916 óta oktatja a könyvvitelt és számtan-mértant. Az egész Európát beutazott Singer tanácsos, az európai vasgyári üzemek és forgalmi eszközök egyik legkiválóbb ismerője és értékes ismerője a műszaki iskoláknak is. Epp ezen széles látóköre mellett fogva lett oly kiváló mestere a tanítási tárgyainak és bálványozott oktatója a hölgy és rokkant tanítványainak.

- ☞ Lapunk célja a rokkantak szociális boldogulásának, művelődésének előmozdítása.
- ☞ Kérjük mindazokat, akik hazánk rokkantjainak ügyét szívükön viselik, hogy fizessenek elő a lapra, tegyék ezáltal lehetővé a lap fennállását, legyenek lapunk barátai és munkatársai.
- ☞ Az előfizetési díj egy évre 6 korona.

H I R E K.

Kitüntetések az Országos Hadigondozó Hivatal pozsonyi Intézeténél. A polgári hadi érdemkereszt II-ik osztályát kapta dr. Bakay Lajos, egyetemi tanár, az intézet igazgatója, a polgári érdemkereszt III-ik osztályát dr. Fischer Ernő, a pozsonyi intézet volt osztályvezető főorvosa, aki jelenleg Budapesten teljesít szolgálatot az Országos Hadigondozó Hivatalnál. — Legfelsőbb dicséret elismerésben (signum Laudis) részesültek: dr. Sebestyén Gyula, a sebészeti osztályvezető főorvosa és dr. Farkas Sándor főorvos. A koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján kapták: dr. Kleins Árpád, osztályvezető főorvos, azelőtt a pozsonyi cs. és kir. helyőrségi kórház osztályvezető főorvosa, dr. Erdős Emil főorvos, a fogászati osztály vezetője, valamint dr. Demján János és dr. Toppler István főorvosok.

Érdeklődés lapunk iránt Legutóbb a német császár főhadiszállása érdeklődött a „Rokkantak Lapja” iránt és kért belőle egy mutatóvány-

Mert mindenkinek vannak értékes tulajdonságai és mert becsület és tisztesség dolga, hogy az ember ne fusson minden idegen szekér után, hanem érje be a magáéval vagy ha nincs, hat járjon gyáleg, de ne lopakodjék egyre másra, idegen emberek jóvoltának és bőségének az árnyékába.

Vannak magyarok, akik mindent szidnak, ami a miénk és mindent dicsérnek, ami idegen, kivált angol vagy francia. Ezek az emberek egész életüket a külföldön való utazgatással töltik és itthon csak akkor vannak, ha nincsen pénzüik, vagy ha megcsomórtották a sok jótól, amit odakinn faltak és habzsoltak. Mindenütt lefölozik a dolgok javát, de sehohsem veszik ki a részüket abból a munkából és veritékből, küzdelemből és szenvedésből, amibe egy állami, ipari és kereskedelmi vendég és művelődésnek a fölépítése és megszerzése kerül. Így aztán nem nehéz mindenütt csak a nagy lényelmet és az előre haladott műveltséget élvezni és nem nehéz hazatérve azt, ami nálunk még fejletlen és hibás, a sárba rántani és becsmérlni.

Mert itthon nem lehetnek eszpan vendégek, ha itt tartózkodnak, elvárja tőlük az ember, hogy tegyenek is valamit, dolgozzanak és javítsanak, ha már annyira szidják a hazájukat még a fajtájukat. De ez persze nem esik jól nekik. Ők csak élvezni akarnak, ők csak terített asztalokú és sült galambokat várnak. Még annyira sem méltatják a környezetüket, hogy legalább kutassak benne azt, ami szép és fejlesztésre méltó. Pedig nem is kell ezt olyan nagyon kutatni. A magyar

számot, mivel a német császár megbizásából szintén összeállítják az összes háborús irodalmi termékek gyűjteményét. A kért címre elküldtük lapunknak a királylátogatás alkalmából megjelent ünnepi számát.

A Durigo-Kerntler hangverseny szeptember hó 27-én folyt le a katonai kaszinó dísztermében, a termet teljesen megtöltö elökelö és díszes közönség jelenlétében, amely hálás elismeréssel adózott a kiváló művészek zenei előadásainak. Az estély, amelynek védnöke a pozsonyi cs. és kir. katonai parancsnok, lovag Gerstenberger Frigyes, lovass. táb. Ő nagyméltósága volt, tetemes összeggel fogja növelni a Gerstenberger-hadigondozó-alapot és a Pozsonyi Hadigondozó-Intézet Rokkantalapját.

Hadigondozó-kongressus. Szeptember 16—19-ig Wienben négy napig ülésezett a wieni nagyszabású hadigondozó-kongressus, amelyen Németország majd minden vidékéről, Ausztriából és Magyarországról különösen a budapesti és pozsonyi intézetekből vettek részt a hadigondozó intézetek vezetői, orvosai és szakférfiai. A kongressust Zita királyné Ő felsége nyitotta meg a wieni parlamentben, az üléseken ott láttuk többek között gróf Wedel német nagykövetet, Hussarek osztrák miniszterelnököt, Stöger-Steiner hadügyminisztert, Eiselsberg és Exner titkos tanácsosokat, Spitzky fő-törzsvorost, az osztrák sebészet és orthopádia vezető férfait, Biesalsky, Schanz professzorokat Németországból és számos más német sebésztanárt, Dr. Dollinger Gyula vezértörzsvorost, a magyar sebészet és orthopádia nesztorát, Dr. Bakay, Dr. Kopits, Dr. Manninger egyetemi tanárokat, stb. A kongressuson, amelyről még részletesebb tudósítást fogunk hozni, sok érdekes újítást vitattak meg, sok értékes vívmányt, új segédeszközt és művétagot mutattak be. Egyik legérdekesebb javaslata az üléseknek az volt, hogy a rokkantak számára való művétagok alkotórészeinek gyártása egyöntetűen történjék, ne csak a hazai és a szövetséges államok rokkantjai, hanem az ellenséges országok rokkantjai számára is. Ennek a tervnek a keresztülvitelére mint semleges ország Svájc vállalkozott. Érdekes és tanulságos, hogy az orvosok, kiknek hivatása a pártatlan humanizmus, a saját szakmájukban a rokkantak gondozása terén lépnek fel mint kezdeményezők, hogy az összekötő kapocs a most ellenségeskedő nemzetek között egyelőre legalább az orvosi humanitás jegyében ismét helyreálljon.

ember, kivált a paraszti, nagy szerű fajta és sok kiváló tulajdonsága, tehetsége van, csak törődni kell vele. Ösmerek embereket, akik bezzeg szívesen hallgatják a magyar paraszt nótákat és nem tudnak betelni a sárközi, kalotaszegi, matyó és egyéb magyar népviseletek szépségével, de a magyar parasztot mégis butának és élnetetlennek szidják, akivel nem érdemes szóba állni. Pedig hát, ha valaki úgy tud énekelni és olyan szépen varr és bimez vagy sző, úgy annak a lelke nem lehet alantas és megvetésre méltó. És ez csak egy kiválság a sok közül. Mennyi más tenyes tulajdonságról, erényről tett a mi népünk meg tanulságot ebben a háborúban! És az ország: a föld? Nincs szebb változatosabb földje a világnak, mint a miénk és milyen gazdag, milyen dúsan termő! Csak rajtunk, magyarokon múlik, hogy azt, ami a lelkünkben és a földünkben ér valamit, megszabadítsuk a hamistól, silánytól, kifejlesszük, megérleljük és boldogga tegyük.

Mondom: igazán csak a külföldön tanulmányt meg ezt az országot és fajtát szeretni, s ha most tovább mesélés és lebe-lóba egy-egy haragos láromkedés vagy keserű kifakadás fut a tollam alól azon, ami itthon nyomorúságos és idegenten pompás állapotban van, ne vegye senki pökhendi henegegnek és idegen — majmolásnak, hanem szeretetnek, amely javítani és tanítani szeretne a magam csekély erejével és bizony sokszor faj, ha süket falaknak beszél.

(Folytatou)

Hogyan óvakodjunk a spanyol náthától. Mivel a pozsonyi intézetben is megbetegedett néhány rokkant spanyol náthában, szükséges röviden néhány szóval a szükséges óvintézkedésekről beszélni. A betegség már ez év tavaszán ütötte fel fejét, akkor is járványszerűen lépett fel, de nem tulajdonítottak neki oly jelentőséget, mivel lefolyása átlag enyhé, rövid idejű volt. A mostani járvány sokkal súlyosabb jellegű, komoly, sőt esetleges halálos kimenetelű is lehet. De ezek a komolysúlyos szövölmények csak következményes tünetei a betegségnek és inkább akkor lépnek fel, ha a betegségnek mindjárt fellépésekor nem tulajdonítunk elég jelentőséget, ha nem orvosoljuk magunkat, nem fekszünk ágyba, hanem lázas állapotban is fennjárunk. Igen komoly következmények közül különösen fontos a tüdőgyulladás, amely a mostani járvánnyal kapcsolatban sokszor szokott fellépni. A betegség erős náthával, tagfájással, a szem kötőhártyájának gyuladással és hirtelen fellépő magas lázzal szokott kezdődni. Ha nem lép fel súlyosabb következmény, akkor a betegség 3—4 nap múlva elmúlik. Fődolog az, hogy rögtön kezdjük magunkat orvosolni, jelentsünk betegeget, fekdjünk ágyba, hívjuk az orvost, különítsük el a család többi tagjait, különösen a gyermekeket a betegétől. Ilyen eljárás mellett nem valószínű, hogy a betegségnek súlyosabb következményei lennének.

Előzetes óvakodás céljából pedig: kerüljük a csoportosulásokat, összejöveteleket sok emberrel, óvakodjunk a maghulástól, éljünk mértékletesen.

Akinek mezőgazdasággal foglalkozó rokkantjaink közül bármiféle vagyonrendezési kívánságai vannak, az jelentkezzék az intézetnek munkaközvetítőjénél.

Szerkesztői üzenet.

Gabányi János alezredes úrnak: a lapot az új címre küldjük

Gajdosik Istvánnak, Zsolna, Hungária-gyár. A közölt hirdetést újságunkba nem vehetjük fel, mivel a „Rokkantak Lapja” kizárólag rokkantak munkaközvetítésével foglalkozik.

Duzsik János huszárörmesternek, Tasnádszarvad. — Hogy az új nyugdíjtörvény szerint nyugdíjigényét megirhassuk, közölje velünk pontos személyi adatait, rokkantságát, a végzett iskolákat, családi viszonyait. Akkor rögtön válaszolni fogunk a szerk. üzenetek rovatában. A lapot küldjük.

Szigeti Sándor rokkantnak Veresegyház. A nagy ezüst vitézségi érem után havi 15 korona jár és pedig az adományozás napjától kezdve, vagyis amikor a kitüntetés ezredparancsban volt. Az illetéket igényelje ezrednek pótkeretparancsnokságától.

Kiss Imrénnek, Nyiregyháza. Harctéri közleményeket szívesen fogadunk. A lapot küldjük.
Kercsó Sándornak, Gyergyószentmiklós. A kért irodai asztalra és székre ugyan joga nincsen, de a pozsonyi Intézet és a fémipari szakiskola kivételesen engedélyezhetik kérését, amelynek utána fogunk járni. Kérdezősködjék két hét múlva a szerkesztőségénél.

Fagyos Istvánnak, Endrőd. A polgári hatóságok vezetőinek, tehát az alispáni hivatalnak utasítása van arra nézve, hogy a polgári lakosságának engedélyezett börtömből először cipészeket lássa el a szükséglettel. Tessék onnan kérelmezni, ha esetleg nem sikerül, forduljon megint hozzánk.

Beromissza Józsefnek, Kalocsa,
Bujdos Józsefnek, Csantavér,
Gábrriel Pálnak, Pápateszár,
Berkes Józsefnek, Tács,
Kiss Imrénnek, Nyiregyháza,
Kormányos Máténak, Dunapataj,
Martinovics Lajosnak, Aranyosmarót,
Mucha Józsefnek, Köpöcsény,
Rigo Józsefnek, Diószeg, a lapot küldjük.

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Gazdasági és munkafelügyelők.

Gróf Pálffy János, Pozsony, két értelmes munkafelügyelő, fizetéseük: lakás, teljes ellátás és havi 150 korona, nőtlenek legyenek.

Wollner Géza, Németdiószeg (Pozsonymegye), egy mindenfelől ügyelő, megegyezés szerinti fizetéssel.

Magyary Kossa István, Tisza-Rofi (Jász-Nagykun-Szolnokmegye), egy 500 holdas birtok felügyelője, a parancs végrehajtása és a lopás megakadályozása, nős legyen, lakást és konvenciót, azonkívül megegyezés szerinti fizetést kap.

Rapp Romhányi, Losoncz, két felügyelő, irdai teendőket is jártas, lehetőleg számvevő altiszt, értelemes legyen. Fizetése: lakás, fűtés, világítás, esetleg ellátás, nőtlen legyen.

Községi Széna Aktió, Budapest, egy megbízható, tisztességes felügyelő, aki a széna kezelését érti, fizetése egyelőre napi 12 korona, ha bevált néhány havi próbaidő után hasznavehetőség szerinti fizetés.

Weisz Sándor, Nagymagyar (Pozsonymegye), egy munkavezető gazda, fizetés megegyezés szerint.

Leandler Antal, Pilingérszta (Győr-megye), egy halászfelügyelő, az ezen vidéken szokásos gazdasági cselédek gabona-, föld- és pénzfizetése, lakás, fűtés, lehetőleg nős legyen.

Braun Bernát és Társa, Fiume, egy raktárnok-felügyelő, havi fizetés 200—450 koronáig, lehetőleg nőtlen legyen.

Bak Bálint, Bácskossuthfalva (Bács-Bodrogmegye), egy felügyelő, ki a magyar, szerb vagy horvát nyelvet beszél, napi fizetés, lakás és ellátás, nőtlen legyen, de lehet nős is, ha nős, úgy felesége is állandó keresetre tehet szert.

Hazai Katonai Konzervgyár R. T., Budapest, főzések szárításhoz és gyümölcsök készítéséhez értő művezető és munkafelügyelő, fizetés megegyezés szerint.

Első Zombori Túrógyár, Zombor (Bács-Bodrogmegye), egy ispán felügyelőre, lehetőleg meglehetősen korú nős legyen, lakást, fűtést és világítást kap, fizetés havi 300 korona.

Dr. Andre Zsigmond, Kiskunfélegyháza (Pestmegye), két felügyelő szőlőterületnek nappali és éjjeli őrzésére, élelmezés, lakás, havi fizetés megegyezés szerint.

Gépezetek és fűtők.

Bennesch János, Pozsony, egy motorkezelő, fizetése napi 7—8 korona.

Fűrésztelep, Szered (Pozsonymegye), egy fűrészekkezelő, fizetés megállapodás szerint.

Dunántúli Gazdasági Szeszgyárosok Szeszfinomító Részvénytársasága, Nagykanizsa (Zalamegye), egy gőzkazánfűtő, 300 korona havi fizetéssel.

K. u. k. Befestigungs-Baudirektion, Nagylévárd (Pozsonymegye), fagymunkáló gépekhez egy kezelő, fizetése napi 8 korona és lakás, nőtlen legyen.

Dr. Rónyay Rezső, Matraszöllös (Hevesmegye), egy gépész, aki villanyhoz is ért, fizetés megegyezés szerint.

Faragó és Társa, Budapest, egy fűtő (lokomobilhoz), fizetése havi 30 korona.

Irodai alkalmazások.

Inczedy István, Albár (Pozsonymegye), egy körjegyzői irnok, 4 középiskolával, nőtlen, egyén legyen, kap ingyen lakást és ellátást, azonkívül használhatóságához képest fizetést évi 1000 koronát és azonkívül mellékjövedelem.

Kunstädter Vilmos, Budapest, egy irnok könnyebb irodai munkákra, raktárkezelésre, lehetőleg 4 középiskolával, fizetése használhatóságához mérten havi 300 korona, nőtlen legyen.

Népruházati Bizottság Bőripari Osztálya, Budapest, egy iktató, általános áttekintéssel bírjon az irodai vezetés körül, megfelelő intelligenciával, összefizetés 500 korona havonta, utólag fizetve, beválás esetén javítás nincs kizárva.

Wodianer F. és Fiai, Budapest, irodai munkákra egy fiatal ember jó irással és számolással, fix fizetés megbeszélés szerint.

Sólyomkői körjegyzőség, Sólyomkő (Középmagyarország), egy irnok, román nyelv szükséges, fizetése havi 100 korona és teljes ellátás.

Apolló kőolajfinomítógyár R. T. Pozsony, egy hivatalnok, fizetés megegyezés és tehetség szerint.

Perl és Társa, Szered (Pozsonymegye), egy hivatalnok, fizetés megegyezés szerint.

Felsődabasi Előjáróság, Felsődabas (Pestmegye), egy okleveles segédjegyző vagy jegyzői irnok, megélhetése biztosítva lesz.

Ganz és Társa, Danubius R. T. Budapest, egy irnok, intelligens egyén, jó irással, 300—350 korona kezdő fizetéssel.

Gróf Pálffy József vegyészeti gyára és uradalma, Szomolány (Pozsonymegye), két egyén irodai alkalmazására, természetben lakás, fűtés, világítás, fizetés megegyezés szerint.

Munkások.

Stollwerek Testvérek R. T. Pozsony, kerti és udvari munkára két ember, napidíj 5—6 korona, élelmezés a gyári étkezdében.

Kredics Rudolf, Ujpest (Pestmegye), kerti munkákra és baromfi őrzésre egy ember, lakás, fűtés, világítás, 700 kg. liszt, 1000 kg. burgonya, 25 kg. só, 100 tojás, 600 korona fizetés, lehet nős, ha egy-két gyermeke van nem akadály.

Weisz Mihály, Esztergom, kályhák formázni és kályhák felállítani, teljes ellátás, lakás nélkül, nőtlen legyen.

Kunstädter Vilmos, Budapest, egy munkás könnyebb raktári munkára, napi 8 korona kezdő fizetéssel.

Győr — Sopron — Ebenfurti Vasút, Sopron, három rokkantat, akik vasúti szénkosarakat önállóan készíteni képesek, akkord a teljesített munka után, lehet nős vagy nőtlen.

Holzbauer Testvérek, Budapest, egy munkás, heti fizetése 50-60 korona, mely igyekezet mellett emelkedik.

Örök.

Hevesi Hevesy Lajos, Tápiószecső (Pestmegye), két csősz, lehetőleg nőtlen, de lehet nős is, lakás, fűtés, világítás, konvenció föld, fizetés használhatóság szerint.

Krausz Ignác, Farád (Sopronmegye), egy csősz, béresfizetés.

Kuffter Armin, Ercsi (Fejérmegye), egy mezőgazdasági csősz, nős legyen, lakás, fűtés és évi 400 korona járandóság, 400 kg. buza, 800 kg. rozs, 400 kg. árpa, 20 kg. só, 120 négszögöl föld, 40 négszögöl kert, napi egy liter tej, 2 drb. serréstartás és évi szaporulat.

Szatmárnémeti sz. kir. Város Gyümölcsértékesítő és közp. Szeszfőző Vállalata, Szatmárnémeti (Szatmárnémeti), négy éjjeli őr, havi 150 korona fizetés, 50% háborús segély, 2 pár lábbeli, egy bundahasználat, új évi jutalom.

Köbölkuti Gözserép- és Téglagyár, Köbölkút (Esztergommegye), egy éjjeli őr, fizetése havi 200 korona, lakás, fűtés, világítás, 200 négszögöl konyhakert, egy disznó-tartás hízásra, vagy anyadisznó szaporulataival 4 hónapos koráig, családtagjai a gyárban külön foglalkozást nyerhetnek napszám mellett, élelmicikkekről gondoskodva van, azt hetenkint a gyár raktárából kapják.

Petőházi Cukorgyár Peresztegi Bér-gazdasága, Peresztég (Sopronmegye), egy mezőőr, egy éjjeli őr és egy munkás, nősek legyenek, lakás, évi 400 korona és 160 korona dragasági pótlék, 600 liter rozs, 1000 liter buza, 600 négszögöl jó föld, 40 négszögöl konyhakert, disznó- és baromfitartás, az erre meghatározott aradalmi ólakban.

Gyulafehérvári kir. Ügyészség, Gyulafehérvár (Alsófehérmegye), valamely ipari ágat értő 3 napidíjas fogházőr, kap szabályszerinti fizetést.

Dr. Rónyay Rezső, Matraszöllös (Hevesmegye), egy kert- vagy udvari-őr, megegyezés szerinti fizetéssel.

Nagyszébeni kir. Ügyészség, Nagyszében (Szebenmegye), három fogházőr, 500 korona fizetés, személyi pótlék 100 korona, családi minden gyermek után 200 korona, lakpénz 320 korona, napidíj 100 korona, irni, olvasni tudás megkívántatik.

Schulz és Pollák uradalma, Batiza, (Máramarosmegye), egy éjjeli őr, konvenció fizetés.

Schaunovitz Rezső, Dubovány (Nyitra megye) egy éjjeli őr, konvenció fizetés, nős legyen.

Magyar Agrár- és Járadékbank, Tököl (Pestmegye), két éjjeli őr, lakás és rendes konvenció, nős, családtagos legyen.

Gazdasági és Hadiszekérgyár, Galgóc (Nyitra megye), két éjjeli őr, heti fizetés 60 korona és fűtés.

Miskolci kir. Ügyészség, Miskolc (Borsodmegye), két napidíjas fogházőr, irni, olvasni tudás szükséges, havi 70 korona napidíj, 25 korona háborús segély, ha nőtlen a fogházőri szobában alhatik.

Kocsisok.

Hornyánszky Pál, Hegyközpályi (Biharmegye), egy paradéskocsis, lakás, szokásos konvenció, pénzfizetés, lehetőleg családtagos vagy nőtlen.

Rosenfeld Jenő, Budapest, két kocsis fuvarozásra, heti fizetés 100 korona és borraival.

Inczedy Jokomann Ödön dr., Nagyenyed (Alsófehérmegye), egy kocsis, két esetleg három ló mellé, teljes ellátás, téli és nyári ruha, egy pár csizma, egy pár cipő, készpénzfizetés megállapodás szerint.

Csillag Emil, Budapest, egy kocsis, ki egyben szolgáló teendőket is végez, fizetése havonta 200—250 korona.

Kula Pál, Tallya (Zemplénmegye), egy gazdasági igás kocsis, teljes ellátás és 50 korona havonta.

Schulz és Pollák, Batozs (Máramarosmegye), urasági kocsis, konvenció.

Dr. Radnay Sándor, Szepesbala (Szepesmegye), kocsis egy pár lóhoz, fizetés megegyezés szerint.

Első magyar részvény serfőzde, Budapest-Köbánya, tíz kocsis-béres, kap heti 97 korona fizetést, túlórázás egy órára egy korona é-napi 1 $\frac{1}{2}$ liter sört, lakás van, ellátás nélkül, nőtlenek legyenek.

Kertészek.

Razsonich János, Budapest, egy kertész, aki földműveléshez és állatok kezeléséhez ért, fizetése havi 40 korona és teljes ellátás, nőtlen legyen.

Fischer Róbert, Budapest, egy kertész, ki a kertészet minden ágában jártas, lakást természetben kap, nős legyen.

Breuer B. Armand, Budapest, lehetőleg vincellér iskolát végzett kertész, aki konyhakertészethez és a szőlőműveléshez ért, lakás, fűtés, világítás, élelem, csirke- és disznó-tartás, havi 70—80 korona, lehet családtagos egy-két gyerekkel.

Különfélék.

Krausz Ignác, Farád (Sopronmegye), egy kulcsár, fizetése évi 1000 korona, lakás, földhasználat, tehén-tartás, gabonajárandóság és tűzifa.

Braun Illés, Budapest, egy kefekötő, lakás, ellátás nélkül, órabér megállapodás szerint, családi állapot mellékes.

Löbl Sándor, Temesvár (Temesmegye), hírlapok utcai árusítására két ember, fizetésük napi 10—12 korona, de élelmességgel 16 koronát is kereshetnek.

Kubinyi László, Budapest, 40 kosárfonó munkás és tíz seprűkötő munkás, megélhetésük biztosítva, jó fizetés mellett.

Kiss A. Dávid, Ujpest, két kovács két korona órabér és akkord.

Gazdasági Dunántúli Szeszgyárosok Szeszfinomító R. T. Nagykanizsa (Zalamegye) 2—3 kádár, havi fizetés 500—600 korona.

A fent hirdetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Ujjady Árpád főhadnagy, a pozsonyi intézet szociális és munkaközvetítő irodájában naponta d. e. 8—12-ig.